

**Критеријуми оцењивања
у настави српског језика и књижевности у 8. разреду**

одличан (5)

Књижевност

Наводи наслов дела, име аутора, род, врсту и на основу одломка имена ликова, карактеристичних тема и мотива; одређује и именује врсту стиха, строфе и риме; изражава свој став у конкретном делу и аргументовано га образлаже; издваја одлике књижевних родова и врста у конкретном задатку; разликује аутора од лирског субјекта; проналази и именује стилске фигуре и зна њихову функцију у тексту; повезује књижевноуметничке текстове са другим обрађиваним текстовима; тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело.

Језик

Познаје врсте и подврсте речи: користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; познаје и именује врсте и подврсте грађења речи, уме да препозна корен, творбену основу, суфикс и префикс; дели речи на слоге у сложенијим примерима; познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни, именује); зна и у свом говору примењује акценатску норму; познаје главна значења падежа и глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима); познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица); познаје реченичне чланове и прецизно их одређује. Зна и доследно примењује правописну норму.

Језичка култура

Своје мисли изражава потпуним и правилним реченицама; препричава без сажимања и сажето и описује; писмени радови су садржајно разрађени са свим потребним елементима, занимљиви су, креативни и маштовити; самостално проналази тражене информације у тексту; успешно саставља вест, извештај, репортажу.

врлодобар (4)

Књижевност

Препознаје наслов дела, род, врсту на основу ликова и карактеристичних ситуација; повезује дело са временом у којем је настало и са временом које се узима као оквир приповедања; повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство-циљ, узрок-последича); разликује на примеру стилске фигуре; разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту; издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту; одређује и именује врсту стиха, строфе и риме; одређује композицију текста.

Језик

Познаје врсту и подврсту речи; познаје и именује врсте грађења речи, уме да препозна корен, творбену основу, суфикс и префикс; дели речи на слоге у сложенијим примерима; уме да препозна гласовне промене; познаје и уочава реченичне чланове у сложенијим примерима; познаје главна значења падежа и глаголских облика; познаје и

именује врсте синтаксичких јединица. Зна правописну норму и примењује је у сложенијим примерима.

Језичка култура

Своје

мисли изражава потпуним и правилним реченицама; препричава без сажимања и сажето и описује; писмени радови су садржајно разрађени, углавном тачно написани, композицијски утемељени; самостално проналази тражене информације у тексту; успешно и углавном самостално саставља вест, извештај, репортажу.

добар (3)

Књижевност

Повезује наслов дела са родом, врстом и ликом; разликује основне делове текста и књиге: наслов, поднаслов, поглавље, пасус, садржај); повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство-циљ, узрок-последница); препознаје цитат, служи се садржајем да би пронашао одређени део текста; препознаје одређене стилске фигуре у тексту; разликује неке облике казивања у књижевноуметничком тексту; одређује мотиве и карактеристике ликова.

Језик

Препознаје врсте речи и зна да наброји подврсте; препознаје корен речи, гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела; познаје и уочава реченичне чланове у једноставним примерима; одређује падеже одређених речи у реченици; препознаје гласовне промене; препознаје главна значења глаголских облика. Зна правописну норму и примењује је у већини случајева.

Језичка култура

Своје мисли изражава потпуним и правилним реченицама; користи различите облике усменог изражавања, препричава и описује уз помоћ наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела); писмени радови су делимично садржајно разрађени, делимично тачно написани, композицијски утемељени; уз помоћ проналази тражене информације у тексту; влада основним жанровима писане комуникације: саставља вест, кратак извештај; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу.

довољан (2)

Књижевност

Повезује наслов прочитаног књижевног дела од петог до осмог разреда са именима аутора; разликује типове књижевног стваралаштва (народно/ауторско); препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима; препознаје врсте стиха (римовани и неримовани, осмерац и десетерац); изводи закључак заснован на једноставнијем тексту; повезује наслов дела са одређеним књижевним родом; препознаје стилске фигуре (епитет, оноματοпеју, хиперболу, персонификацију, поређење) и повезује са примером; уочава ближе елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, време, место радње, ликове; разликује уметнички и неуметнички текст; повезује дати пример са наведеним формама изражавања (приповедање, описивање, дијалог, монолог).

Језик

Зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезички норму у вези са гласовним променама; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи; одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима; зна основне податке о пореклу и дијалекатској разумењености нашег језика; разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетка до данас); зна основне податке о језицима националних мањина; правилно употребљава падеже у реченици и синтагми; правилно употребљава глаголске облике (презент, перфекат, футур, радни глаголски придев, инфинитив); разликује просте речи од твореница; препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску и комуникативну реченицу; препознаје врсте речи (променљиве и непроменљиве); разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, узвичне); препознаје субјекат, предикат, прилошке одредбе (повезује пример са наведеним реченичним члановима). Примењује правописну норму у једноставним примерима.

Језичка култура

Зна да корити оба писма; саставља разумљиву граматички исправну реченицу; писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни, али у вези са темом, имају доста правописних, граматичких и стилских грешака, али поштује форму. Уз помоћ проналази тражене информације у тексту; уз помоћ наставника саставља вест.

недовољан (1)

Књижевност

Ученик нема развијено интересовање за читање и ни уз добру мотивацију и помоћ не учествује у интерпретацији; нема основна књижевнотеоријска знања, а због лошег читања не разуме текст; не чита домаћу лектуру и не учествује у интерпретацији; на часовима је неактиван.

Језик

Ученик није усвојио наставне садржаје из граматике, не препознаје граматичке категорије; нема предзнања па тешко прати наставу, пасиван је и незаинтересован; не прихвата помоћ ни савете наставника. Не поштује правописну норму.

Језичка култура

Не успева да формулише говорну поруку, да каже одабране одломке или књижевне текстове који се уче напамет, да препричава и описује и поред помоћи наставника у свим облицима говорних вежби (и на теме из свакодневног живота и о доживљају књижевног дела); писмени радови су логички неповезани и садржајно сиромашни и нису у вези са темом, не поштује правописну и граматичку норму; тешко се изражава, а техника читања не задовољава.

Бројчано оцењивање:

- У току полугодишта ученик ће имати најмање две оцене на контролним задацима дужим од 15 минута, две оцене из писмених задатака, четири оцене на основу формативног оцењивања, једну на диктату, две на лектури.

Елементи формативног оцењивања (по правилу у педагошкој евиденцији):

Усмени одговори, писмене провере до петнаест минута, ангажовање (степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, успешност у групном раду, израда плаката/паноа, семинарски радови, пп презентација...), домаћи задаци, однос према раду, лектира, рецитовање песама.

Домаћи задаци (не само прописани програмом, већ и сви други из других области):

Наставник редовно бележи да ли је ученик урадио домаћи или није. За сваки неурађен домаћи ученик добија -, а за сваки урађен +. Три узастопна минуса имају вредност недовољне оцене, а пет узастопних + имају вредност одличне оцене. Као такви су елементи формативне оцене приликом њеног заокруживања у сумативну. Наставник повремено прегледа ученичке радове и може их оценити и уписати у педагошку евиденцију.

Ако ученик има задатак да спреми презентацију, мапу ума или други дигитални или аналогни садржај, оценом одличан (5) може се оценити презентација (дигитални алат) урађена по следећим критеријумима:

1. презентација садржи највише десет слајдова
2. слајдови нису оптерећени текстом већ служе само као основ за успешно презентовање садржаја
3. ученик одлично познаје тему о којој говори и излагање уз помоћ презентације (дигиталног алата) је течно и има свој логички след
4. презентација не поседује граматичке и правописне грешке
5. презентација није преузета са интернета (са сајта Википедије или слично), већ указује на изворе одакле је ученик преузео материјале.

Уколико је презентација површно одрађена, преузета са интернета, или само преузет текст, уколико ученик не познаје тему довољно да би самостално о њој говорио, али је показао интересовање и урадио задатак, његов се одговор позитивно оцењује као урађен, али не добија оцену, већ се позитиван одговор води у педагошкој свесци наставника.

Критеријуми за оцењивање писмених задатака/вежби:

Писмени задаци су провера савладаности писменог изражавања ученика и подразумевају учеников самостални рад. Уколико наставник утврди да је ученик преписао (плагирао) туђ рад у било којој мери, сматра се да ученик није одговорио на задатак и добија оцену недовољан (1). Наставник је дужан да укаже на изворе одакле је рад преписан (слика екрана, линк, са датумом када је погледан од стране наставника), и да на тај начин документује преписано.

Уколико наставник нађе два (или више) иста задатка код различитих ученика, како садржински или по сличним грешкама, сматра се да ученици нису написали задатак без обзира ко је од кога преписао и задатак се за те ученике понавља.

Све писане провере знања треба писати писаним словима читко и уредно.

		оцена
САДРЖАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик је добро одабрао примере којима може да аргументује став о задатој теми; - Грађа је богата и адекватна. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Основна теза (став, поглед на тему) није представљена у довољној мери јасно; - Недовољно грађе (непоткрепљено, уопштено). 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Основна идеја није саопштена; - Грађа или њени делови нису у вези са темом, односно недовољно исказана (кохерентна) повезаност текста; - Садржаји се везују за препричавање фабуле. 	1-2
КОМПОЗИЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - Грађа је организовано изложена; - Одабрана грађа има видљиву и логичку језичко - смисаону повезаност; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је сврсисходна; - Свака реченица је нова мисао, без понављања; - Мисли се развијају прогресивно, напредујући према пуном одговору на тему; 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Логичност редоследа излагања није поштована у довољној мери; - Подела грађе на делове (пасусе, тј. увод, разраду и закључак) је са мањим одступањима; - Мисли се не развијају прогресивно, има понављања или враћања. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Несређена и нејасна форма приповедања која губи ток или га нема; - Тешко се стиче слика о целовитости текста; - Мисао нејасна и неразвијена, нема јасних целина. 	1-2
ЈЕЗИК И ПРАВОПИС	<ul style="list-style-type: none"> - Богата и примерена лексика (разноврсност и оригиналност у избору речи у оквирима књижевног стандарда или функције датог језичког изражавања); - Синтаксички јасно обликовање исказа (јасна и прецизна реченица, прилагодљивост облику казивања – субјективан или објективан однос према датој предметности, без сувишног или недовољног у реченичкој структури); - Поштовање правописних правила на високом нивоу. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Сиромашан лексички фонд, употреба речи непознатог и неадекватног значења; - Честа употреба фраза које немају своје стилско оправдање, устаљеност израза, понављања речи; - Синтаксички коректно, али компликовано обликовање исказа (непотребно дуга и мање 	3

	<p>јасна реченица, нижа прилагодљивост форми приповедања – субјективан или објективан однос према датој предметности,);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Погрешно писање слова, речи и интерпункције, недоследности у писању негације, гласовних промена. 	
	<ul style="list-style-type: none"> - Језик недефинисан и сиромашан, препун колоквијализама и неадекватно употребљеног жаргона; - Избор речи неадекватан без унутрашње логике текста; - Нејасно и компликовано; - Понављање неправилних језичких облика (грешке у писању негације, гласовних промена, облика речи); - Недопустиве правописне грешке у односу на узраст ученика. 	1-2
УРЕДНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Чист, прегледан и уредан задатак. 	5-4
	<ul style="list-style-type: none"> - Задатак има мрље, жврљотине које нарушавају изглед текста, али не утичу на читљивост текста. 	3
	<ul style="list-style-type: none"> - Неуредан и нечитак задатак 	1-2
КРЕАТИВНОСТ И ОРИГИНАЛНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - Оригиналност и креативност у приступу теми и језичко-стилском изразу 	5

Наставник користећи дате елементе и изражава сумативну оцену и даје ученику конкретну препоруку за даље напредовање.

Критеријуми вредновања контролних задатака:

Контролни задаци (најављени, дужи од 15 минута) садрже питања из читања и разумевања прочитаног, књижевности, граматике и правописа:

Структура задатака:

50% су задаци основног нивоа, 30% су задаци средњег и 15% напредног нивоа.

0% - 29% = недовољан (1)

30% - 49% = довољан (2)

50% - 69% = добар (3)

70% - 89% = врло добар (4)

90% - 100% = одличан (5)

Критеријуми вредновања групног рада:

НИВО/ОЦЕНА	РАД У ГРУПИ	ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ	РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА
ВИСОК одговара оценама 4 или 5	Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.	Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.	Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.
СРЕДЊИ одговара оценама 3 или 4	Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава, своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.	Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.	Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али кад га добије ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.
НИЗАК одговара оценама 2 или 3	Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.	Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.	Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.
НЕЗАДОВОЉАВАЈУЋИ одговара оцени 1	Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.	Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.	Ученик омета решавање задатка.

